

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quidque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus XVII. De Eleemosynâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45964](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45964)

DISCURSUS XVII.

De Eleemofynâ.

I. Eminum tributum mellis pendunt favi, unum quidem, quod sponte ab alveari & ex abundantia destillat, alterum verò necessitate reddunt, cum exprimuntur. Gemini subsidij, quod Christiana charitas egentibus subministrat, hic mihi typus quidam est. Unum ex commiserationis affectu sponte elargitur indigentibus, alterum rigoroso præcepto compulsa suppeditat. Primas has Eleemofynæ species egenis debetis, Auditores; unam, quia Deus eam exigit dato consilio, quo vos in egenos esse cupit liberales; alteram, quam Deus non consilio tantum, sed præcepto exigit, ac mandato. Et quia utrumque hoc subsidium à vobis impetrare percipio, ideo, ut utrumque persuadeam, præcepti primùm obligantis vi ac pondere contendam, necessitatem vobis incumbere, quâ ad faciendam eleemofynam obstringimini; deinde præmij propositione utilitates exponam, quæ in Eleemofynarios copiose redundant. Principio quidem arbitramini, dicturum me hodie pro egenis & commodis illorum; multum autem fallimini; nam cum attentas mihi aures præbueritis, perspicietis demum, non tam in mendicorum subsidium, quam Divitum lucrum ac

emolumenta de Eleemofynâ me differuisse.

I.

II. Ex ignorantissimè noxiis, quas Christianam Republicam pervadunt, non est minima, quâ creditur, Eleemofynam opus esse consilij tantum, hoc est, supererogatorium, nec unquam præceptum & ad salutem necessarium. Ex quâ ignorantia fit, ut Pauperculi ubique jaceant, & eorum plagæ sine balsamo relinquuntur; cum Divites sibi culpæ non ducant, hac in parte fuisse crudeles. Scire igitur vos velim, Eleemofynam tam Legis naturalis, quam scriptæ mandato præcipi, præceptumque; hoc Legi Evangelicæ ex omni parte consonum esse. Certum enim omnino est, omnes hæc tres Leges (quæ demum in unam coalescunt) unanimi consensu amorem proximi imperare; unde etiam illa opera præcipiunt (quæ est illatio S. Thomæ) sine quibus verus quidam amor nequit subsistere, talis scilicet, cui non sufficit proximo bene velle, sed etiam facere. Unde S. Joannes ait: *Non diligamus verbo, neque lingua, sed opere & veritate*: non enim sterilis quædam arbor est charitas, quæ tota in apparentis tantum beneficentiæ folia ac fraudes effundatur. Fructuosa est ac sæcunda, vitæ arbor est, quæ nullo anni tempore exerceat: & ut talis semper ed inclinatur, ut quis omni-

S. Thom.
2. 2. q.
32. q. 3.
Joan. 3.
18.

um

um aliorum necessitates pro suis habeat, iisque sublevandis se totum impendat.

III. Totum hoc per se notum erat humanæ menti; quia tamen tam pulchram ac insignem legem Amor proprius infuscârat, Deus in montem Sinai se demisit, legemque hanc coloribus longè vivacioribus describitur, suis illis tabulis tam præceptum charitatis, quàm, quod consequens est, Eleemolynæ incidit: & idcirco popu-

Deut. 15. *1.* suo edixit: *Præcipio tibi, ne aperias manum fratri tuo egeno & pauperi, qui tecum versatur in terrâ. Omnino indigens & mendicus non erit inter vos.*

IV. Denique quia Lex hæc etiam Scripta non adeò plenè vulgo intelligebatur, in propria personâ Divinissimus Legislator de cælo descendit, ac protestatus est, præceptum charitatis omnia alia præcepta sua transcendere, & suum propriè præceptum esse, scilicet super omnia alia magis

Joh. 13. *12.* conspicuum, & æstimatum: *Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos.* Divitibus quibusvis legem Eleemolynæ promulgavit:

Luc. 11. *41.* *Quod superest, date Eleemolynam.* Cujus legis prævaricatores in historiâ Epulonis gravissimis Inferni pœnis addixit, & hoc ipso, dum hanc pectoris duritiem calligavit, legem hanc confirmavit: & in parabolâ Avari illius, qui dum opes immensum cumulavit, opes & vitam perdidit: in novissimâ denique sententiâ, quam contra illos feret, qui pessima horum exempla imitari non verebuntur:

Matth. *23. 42.* *Esuriivi enim, & non dedistis mihi*

manducare; sitiivi, & non dedistis mihi bibere: quapropter discedite à me maledicti, in ignem æternum.

V. Indubitatum igitur est, Legem tam naturali, quàm scriptâ, ac etiam Evangelicâ, Divites obstringi ad auxilium pauperibus præstandum. Ne aliter fieri poterat, posito quòd Deus suam nobis Providentiâ, eo quod quæcet modo, manifestare voluerit. Principium agriculturæ artificium *maximè consistit, ut ager siccus humectetur, & humidus exsicceetur.* Similiter longè tamen divinioris artificii, Divina Providentiâ suum moderatum imperium, dum præcipit, ut, qui bene habent, malè habentibus auxilio sint, ut illud Apostoli verificetur: *Qui multum, non abundavit, & qui modicum non minoravit.* Quærunto non minus rudes, quam ob causam Deus non disposuerit, ut omnes omnino homines æquâ quasi divisione locupletes sint. Quæstio hæc ferè eadem est cum hac, quare Organopæus non omnes eisdem organi fistulas fecerit: æqualesque alias subriles, alias densas, horridas, alias, alias dulcisonas, illam stridulam, tonatam illam, hanc, quæ copiosam aërem attrahat, illam, quæ modicum. Summâ in hoc arte usus est artifex, cum ex ipsâ hac inæqualitate harmonia concinnetur, quæ ex fistularum æqualitate nunquam obtineretur. Pari ratione decrevit Deus, ut in terrâ alii opulenti essent, alii pauperes, ne pete cum ex hinc harmonia verè mirabilis resulter, quæ tum habetur; cum pauper diviti in servit, dives contra pauperem sustentat, & sic ille exercitiis

pientia, iste exercitio misericordia, ceu unitis vocibus majorem Deo gloriam reddunt. *Dives & pauper obvia verunt sibi: utriusque operator est Dominus.* Deus utrumque fecit, & Paupertatem & Abundantiam, ut reciproco communicationis nexu omnium corda colligaret. Et hinc pauperum non est oblitus, utpote quos ita divitiis junxit, ut hi necessitatem quandam & illorum indigentiam habeant: imò hac ratione divites constituit, qui Pauperum Conservatores essent ac Curatores. Sicut enim familiae Caput, cum Majoratum erigit, non intendit filio natu majori omnia bona, quae pro se & solus habeat, sed potius, ut splendorem familiae conservet, fratribus autem natu minoribus de necessariis provideat. Sic Deus, dum Divites ceu primogenitos tractat, non intendit, ut pro tuo omnia arbitrio prodigant, sed ut coram hominibus ipsi quidem gradus ac dignitatis suae decorum teneant, fratrum tamen minorum, quorum nomine pauperes veniunt, non obliviscantur. Quod si quandoque executioni non mandatur, sine dubia culpa penes Deum non est. An forsan in Xenodochij praefectum culpam coniciemus, si duos infirmos domo lectoque bene composito locat, alter autem horum stragula omnia inhumanè ad se pertrahat, & socium malè contra frigus munitum relinquit? potius in illius crudelitatem invehemur, qui suae tantum cuticulae studiosus omnes alios negligit; partem suam sibi aequè ac alienam arrogat, & sic proximum

exspoliat, ac penitus nudum relinquit.

VI. Quin, hac ipsa Eleemosyna Lex non solum Dei Providentiam commoustrat, sed Dominium etiam supremum. Deus enim noster tam magnus est Dominus, ut etiam rerum nobis donatarum Dominium non amittat. *Meum est argentum, meum est aurum:* ait per Prophetam. *Agg. 9.* Mex sunt universi Mundi divitiae, & illi, qui opes possident, non ita earum sunt domini, quin à me dependeant, imò dispensatores sunt verius, ac economi, qui mea in iis distribuendis iussa observare debeant. Quapropter Eleemosyna elargitio, Divini quaedam Dominij veneratio est: *Honora Domium de tua substantia,* haec enim in pauperes erogata Dominium supremum agnoscitur; siquidem per manus pauperum tale ei tributum penditur, quale ipse imposuit. *Prov. 3. 9.*

VII. Unde consequens est, omnes illos divites avaros atque acerbos non unam tantum, sed plures simul injuriam committere, easque omnino gravissimas. Inprimis in Dei Providentiam injurij sunt, quam pauperum querimoniis exponunt, ceu partium studiosam, quaeque egenis necessariam vitae sustentationem subtrahat; opulenti contra superabundantem concedat. Iniqui etiam sunt in supremum Dei Dominium, quod Deus semper retinet, tanquam summus rerum omnium Monarcha, quando de bonis pro suo arbitrio & libidine disponunt, haud aliter, ac si Dominium absolutum & nullà ex parte ligatum habe-

haberent. Ipsis denique etiam Pauperibus vim inferunt, qui, cum Lege naturali habeant ex rebus conditis alendi & sustentandi se jus, à Divitibus compelluntur merè inopiâ interire, utpote à quibus etiam, quæ superflua reliqua, denegantur; id quod Sacris Paginis ansam dedit dicendi, idem esse, Eleemosynam pauperi negare, ac illum spoliare; superflua non concedere, ac debito illum defraudare.

*Ecl. 4. 1. Filii, Eleemosynam pauperis non de-
Job. 22. 6. fraudes. Et alibi. Nudos spoliasti
Job. 24. 9. vestibus. Pulgum pauperum spolia-
Job. 22. 7. verunt. Esuriens subvaxisti panem.*

Omissis aliis Scriptura locis, quæ hic magno numero afferre possem, dicere sufficiat cum S. Chryostomo: *non solum rapere aliena, verum etiam sua non impetiri ceteris, rapere est & fraudatio & spoliatio.* Et quamvis hac Veritate omnes perstringantur, multò tamen maxime Christiani, quibus Amabilis Dei Providentiâ, quæ omnes fovet, Dominiumque in omnes divitias & opes est præ aliis notum, Providentiâ quidem in homines, ut eò facilius casus sinistros, & rerum dispendia tolerarent, efficere deberet; Dominium verò in opes, ut intelligant, quòd si Evangelio suo voluntariam paupertatem suavit, minimè egerit insipienter; imò id egit, tanto ante omnes certos reddendo de curâ providendi omnibus quocunque numero, qui verbis ejus excitati spontaneam hanc inopiam amplectentur.

VIII. Quæ hæcenus dicta sunt, in ibidem revocari non possunt, cum Eleemosynæ præceptum tam sit ma-

nifestum, ut, qui pertinaciter illud negaret, hæreticum se proderet. Solam restat, ut determinemus, tanquam rem difficultate non vacuum, quæ tempore hoc præceptum obliget, & quando ad culpam gravem pertinetur? Quod ut determinemus, brevare oportet cum S. Thomâ, quid Eleemosynæ obligatio ab uno ex duobus his capitibus dependeat, scilicet aut ab abundantia Divitis, aut à necessitate mendicantis.

IX. Si ad abundantiam oculis convertamus, quæ ex parte divitis est, animadvertemus, duobus ei modis divitias abundantes esse posse; nimirum spectando vel illius naturam, vel conditionem. Spectando naturam illæ sunt superflua, sine quibus & suam & suorum vitam sustentare commode potest. Spectando statum & conditionem, illæ redundant, sine quibus non vita tantum prorogari, sed gradus etiam honoris & dignitatis, quo illum Deus poluit, potest sustineri. Explicat me. Vir Illustris absq; certo servorum numero vivere quidem potest, sed vivere non potest, sicut ista vitæ conditio exigit: sic famulorum iste numerus ad vivendum tantum, abundat; ad vivendum tamen, ut Personæ dignitas postulat, non est superflua. Ubi verò servorū numerus ita auctus fuerit, ut ne Princeps quidem majorem desideret, non communem hominis tantum, sed & viri Illustris conditionem excedet: hominis quidem, cum sine illis commode possit vivere; Viri Illustris autem, quia sine his tantum ille dignitatem suam potest.

Zeym.
rr. 3. c. 6.
 X. Pari ratione, ne confundamur, in casu nostro distinguere possumus duplicem ex parte pauperis necessitatem. Prior extrema vocatur; & est, quando ea desunt, sine quibus vita non ducitur; unde aliena desistitur ope, aut moritur, aut periculum est, ne moriatur. Altera gravis appellatur, quando Pauper, si ope careat aliorum, vitam ægerimè producit, aut illà, quam tenuerat; vita conditione excidit.

XI. Hac notitià supposità, scire vos velim, quòd Doctores concordè assensu affirmant; Divites, cum egeni in extremam illam egestatem incidunt, teneri ad iis succurrendum, largiendo non tantùm, quæ gradui ac dignitati supersua sunt, sed & ea, quæ ad vitam quomodocunquè ducendam redundant. Etenim ordinata charitas exigit, ut vitam proximi pluris faciamus, quàm dignitatem nostram. Unde, etiam cum aliquam partem pompe, utut honesta, dimittere oporteret, quòd vita proximi conservetur, dimitti omnino deberet.

XII. Quod alteram necessitatis, quam gravem diximus, species concernit, ferme non obligantur divites eleemosynam elargiri, nisi de illo, quod etiam statui ipsorum redundat, aut saltem tam parùm pro eodem conservando necessarium est, ut sine notabili statù sui præjudicio illud erogare valeant; & in hoc saltem sensu intelligi Scripturæ possunt, quæ in locis quàm plurimis in opulentos invehuntur, qui erga pauperes nimium duri sunt ac tenaces, eosque cœu omnes

commiserationis ac pietatis obli-
 arguunt: *Omnes avaritia student:*
Omnes avaritiam sequuntur. Vnde:
quisque ad avaritiam suam declinavit.
 Quæ omnia non possunt intelligi de
 extrema necessitate, cum hæc non ni-
 rarissimè occurrat; sumi itaque de-
 bent pro casu frequentiore, tali scilicet,
 in quo pauper, licet vitæ pericu-
 lum non subeat, dies tamen suos inter
 mille angustias, solâ divitum avaritiâ
 in ess dejectus, exigit.

XIII. Dixi *saltem*, cum non pauci
 Doctores censent, quòd Divites de
 illis, quæ statui redundant, non tan-
 tum pauperibus, qui extremam, aut gra-
 vi necessitate laborant, eleemosynam
 suppeditare, sed iis etiam, qui commu-
 ni (quæ ferè laborant omnes, qui stipe-
 mpositatim emendicant) teneantur.
 Et verò si consideremus, quæ hæc in
 patre SS. Patres etiam maxima & pri-
 ma Auctoritatis, scripto reliquerunt,
 dicere oportet, quòd adhuc largè ni-
 midum ac laxè præceptum Eleemosynæ
 interpreteremur, nisi illud ad commu-
 nes etiam miserorum necessitates ex-
 tendamus. Fatigarem vos, si singulo-
 rum sententias in medium proferrem,
 omnium loco sufficiat Magnus Augu-
 stinus: *Quidquid, ait: excepto vitæ &*
ve, situ rationabili superfluit, non luxuri
reservetur, sed in thesauro celesti per E-
leemosynam reparatur. Quod si non fecer-
imus, res alienas invasimus. Id quod
 non Augustinus tantùm, sed si non iis-
 dem verbis, eodem certè sensu etiam
 S. Ambrosius, S. Hieronymus, S. Gre-
 gorius, S. Basilus, S. Joannes Chrysosto-
 mus, S. Caudentius, & omnes, aut quali

Jerem.
6. 13.
Jerem.
8. 10.
isa. 56.
11.

Decret.
dist. 47.
c. siue.
Distin.
c. 42 c. 1.
S. Basil.
hom. de
Divit.

s. Chryso. omnes Patres antiqui asserunt, qui
h. 34. ad utuc doctissimi, capere nunquam po-
s. pap. tuerunt, quomodo in tantâ fame,
Gaud. de quâ pauperes opprimuntur, Dives
Villico quisquam sibi persuadere possit,
Iniq. suum esse, quod ipsi redundat etiam
 statûs conditione spectatâ. Imò in SS.

Vide Mal- justitiæ nomine appellatur. *Attendite,*
don. in *ne justitiam vestram faciatis coram ho-*
Matth. 6, *minibus.* Etenim licet illa propriè
 censetur inter actus charitatis, nihil-
 ominus tantam cum actibus justitiæ
 affinitatem habet, ut facillimè in mo-
 do communi loquendi eodem cum
 justitiæ operibus nomine compell-
 letur.

XIV. Quidquid autem de hoc sit,
 de quo modo non laboro, certum sal-
 tem est, multos Opulentos in altissima
 velle ignorantia, aut incuria hujusce
 sibi debiti, & quasi pensionis, quæ in
 pauperum favorem eorum redditibus
 est annexa: cum enim absolutos rerû
 omnium, quas possident, se credant
 Dominos, non meminere, sed à Deo
 pauperum patronos, & honorum
 tantum administratoris esse constitu-
 tos, juxta illud: *Unusquisque sicut accepit gratiam, in alterutrum illam administrans, sicut boni dispensatores multiformis gratiæ Dei.* Præcipue au-
 tem, cum annona caritas ingruit, illa
 se caritas prodit, cujus tempore cum
 divites præquam aliâs manû aperire,
 ac indigentibus succurrere debent,
 longè quàm unquâ magis stringunt,
 ac pauperes deglubunt. Videre li-
 cebit, quòd maxima divitiarum pars,
 quis nonnulli accumulante, ex fame

ac necessitate publica parta sit, dum
 frumenti pretium immensum quan-
 tum augent, sicque pro re exigui pre-
 tii modicam illam summam capita-
 lem, quæ pauperibus residua erat, ad
 se trahunt, agellum inquam illum re-
 nuem, casam miserabilem, & paupe-
 ris suppellectilis reliquias. Observa-
 tum est, quòd sæpenumero caritati
 annonæ pestis succedat, non pauperi-
 bus solùm, sed & bene habentibus in-
 festa. Causam, quæ pauperes ad tu-
 mulum abiciat, facile est invenire,
 si miseria, ærumna, ac noxiis, quibus
 passi sunt, sibi in memoriam revocentur:
 Opulentorum verò mortis causis
 non tam pronû est divinare, nisi anti-
 cius aliquanto Divinæ Providentiæ
 arcana sumati, è cælo potius illam,
 quàm terrâ malimus accerere. Dico
 igitur, quòd si frequenter post tolera-
 tam famem etiam Divites moriantur,
 sique omnium præcipui, atque adeò
 ipsa familiarum capita, (quæ tamen
 plus quàm alii sibi attendebant) ra-
 tionem aliunde petere non debeant,
 quàm ex eo, quòd hi officio suo de-
 fuerint, quo communi necessitati ho-
 minum cum paupertate luctantium
 providere tenebantur. Siquidem
 hæc famis publicæ temporibus Elec-
 mosynæ præceptum longè erat mani-
 festius. Faciebat quidem apud non-
 nullos conscientia officium suum, at-
 que absque intermissione clamabat:
*Fac cum proximo tuo, quod tibi in si-
 mili necessitate constituto fieri vellet.*
 Nec poterat Avaritiæ solita sua excu-
 satione se palliare: non posse jam am-
 pliùs veros pauperes à fictis discerni.
 Et

2. Petr.
4. 20.

2. Joan.
2. 27.

Eccli.
4. 27.

Etenim famis tempore omnia compita-
tae domus plena sunt, nec multum
indagare necesse est ealaritofos; ipsa
sefe luridâ facie, & squalore produnt,
recedentes oculi, pendula cutis, ha-
litus ipse languidus & difficilis sum-
mam produnt necessitatem. Quo-
modo his in eventibus dici potest,
Opulentos amare proximum suum
heut se ipsos, dum suorum solummo-
do commodorum studiosi, se suâque
emolumenta procurant, proximi verò
minore, quam canis aut venatici, aut
domestici curam gerant? *Qui habue-
rit substantiam huius Mundi, & vide-
rit fratrem suum necessitatem habere,
& clausit viscera sua ab eo, quomodo
charitas Dei manet in eo?* ait S. Joan-
nes. Et si Deum non amat, quomo-
do sperabit, eodem in Caelo frui,
possidere beatitudinis gaudia, gloriam
ac regnum jure hereditario adire?
Non est possibile; habet enim pro-
corde Saxum; saxum, in quo, qua-
qua se conferat, insculptam secum
sententiam circumfert sempiterna:
*Ecce, damnationis tuae: Cor durum malè
a. 27. habebit in novissimo.*

II.

XV. Verum illa elemosyna, qua
vi precepti extorquetur, oleo similis
est, quod torculari exprimitur. Plus
exigo à clementiâ & misericordiâ ve-
stra, sicut scilicet. Illi virginem, qui spon-
te sua promanat atq; ita seposito inte-
rim necessitatis momento, quod urge-
te vos potest, spe pramii benignitatè
vestram animabo. Deus igitur, post-
quam charitatem precepto imperavit,
etiam ad consilium, quo eam com-

mendaret, descendit, ita quidem, ut
in suo Evangelio consilium hoc pro
fundamento posuerit, sublimis, ar-
dum ac admirabilis illius perfectionis,
cujus afferendæ gratiâ è caelo exiit: *Si
vis perfectus esse, vade, vende omnia
quæ habes, & da pauperibus.* Hujus-
ce consilii executionem familiarem
vobis redditurus, propositum à Deo
præmium exponam, quod genuinos
manet elemosynarios. Campi, qui
Indo flumine irriguntur, ita fertiles
evadunt, ut uno eodemque anno gem-
inam messem exhibeant. Pateua
quoque Nilo adjacentia ea valent ub-
ertate, ut armenta geminâ pariter fa-
tatione foreunda reddantur. Pro no-
bis Christianis autem terra absque
comparatione feracissima non alia
sunt, quam manus Pauperum, in qui-
bus substantias nostras sacra volunt
Pagina nos seminare, certâ cum pol-
licitatione, fore, ut fructum omnino
centuplicatum referamus; messe du-
plici. Quâ illâ? Temporalis & æternâ.
In quem sensum S. Thomas illa Apo-
stoli verba explicat: *Pietas ad omnia
utilis est, promissionem habens vitæ, quæ
nunc est, & futura: ita ut voce illâ.*

*Pietas, antonomastice quasi distribu-
tionem elemosynæ intelligat, &
preceptum Legis naturalis, cuius su-
pra meminimus, ad quartum Decalogi
preceptum reducat, cui uni Deus ore
suo pollicetur, promissionem vitæ, quæ
nunc est, & futura.*

XVI. Ut igitur à primâ messe, bo-
norum scilicet temporalium initium
faciamus, primò in oculos nostros in-
currit frequens: illa ac miraculosa
multi-

Diod.
Scul. re-
rum ant.
1. 3.
Arist. 1.
7. hist.
c. 4.

S. Thom.
in hunc
locum.

S. Thom.
22 q.
22 ar. 3.
ad 4.

G g. 3.

multi-

SEGNERI
VIC. CHRISTIANUS

multiplicatio, quæ res verorum eleemosynario um argentur: qui, cum se mores quasi pauperum faciant, merito semper abundantissimo lacte eorum turgent ubera, quo eos alant ac sustentent. Quæ ratio est, quæ Sacra Scriptura eleemosynam vocet sementem, eamque dispendare idem illi sit ac seminare; ut scilicet intelligatur, sua pauperibus distribuere, non esse illa perdere, ut nonnullis videtur; sed potius illa melioribus commutare, ac cumulare, & Dei manibus ad usuram ac fœnus committere, in quibus omne granum in mille millia excrevit:

Eccli. 35. 12. Da Altissimo secundum datum ejus, quoniam Dominus retribuens est, & septies tantum reddet tibi. Da tantum alacriter, ait Ecclesiasticus, tua Deo tuo, qui, cum sit Altissimus, pro se quidem re nullâ indiget, nihilominus omne illud, ut sibi datum, recipit, quod datur Pauperibus; da animo hilarî & lato, juxta proportionem illorum, quæ ab eo accepisti. *Da Altissimo secundum datum ejus, & videbis, quæ copiâ tibi fructum ferat:* rem enim habes cum tali Domino, qui humanitate vincî se non patitur, & hoc ipso incomparabiliter plura reddet, quam dederis: *Septies tantum reddet tibi.* Ita solet Cælum cum Terrâ agere: inutiles aliquot vapores extrahit, quos postmodum in rain copiosum rorem convertit, ut omne genus plantarum inde lactetur. Verum quidem est, fœnus hoc Eleemosynæ non ita semper sensibiliter oculis nostris subjici; cum Deus varios habet modos, quibus dona sua communicet, quin intelligat

aut notet is, qui ea recipit. Ut cum in præmium erogata à vobis eleemosyna sanos vos ac incolumes longo tempore conservat; cum litem vobis aut adjudicat, aut, ne aliquam moveam advertarij, impedit; cum nubem, quæ stragem horribilem agris vestris minabatur, avertit, uniusque anni redditus servat; cum insidias, quæ vobis struebantur à latronibus nocturnis, detegit & crumenas vestras à deceptoribus tuetur; cum præter sanitatem, quam donat, inquietudines, quas amolitur, lucra, quibus rem vestram auget, damna, quæ avertit, innumerata in præmium vestre charitatis vobis etiam non advertentibus subministrat: *Dominus retribuens est.* Certum tamen vobis persuadere, oppido bonum esse cum Domino agere, à quo, quascunque fœneratorum officina requisieritis, nullam magis fructuosam, nullam magis fidelem eleemosynâ nanciscimini: *fœneratur Dominus, qui miseretur pauperis.*

XVII. Sed adhuc in assentiendo difficile expetior, ac persuasus, miraculo opus esse, ut ea, quæ pauperibus largimini, recipiatis: unde sicut miracula rara sunt, ita creditis lucrum vestrum, quod ex eleemosynâ colligitis, rarum, quin omnino rarissimum esse. Verum toto cælo abertratis: incrementum enim illud, quod Eleemosynariorum res argentur, non ad miraculosam Dei Providentiam revocatur, sed ad ordinariam spectat, ita ut miraculo magis affine sit, si hujusmodi prosperitas de lege ordinaria non consequatur. Rationem audite. Omnis

alia virtus; etiam ipsa Eleemosyna spiritalis, quæ tota in alterius bonum tendit: hoc sibi proprium habet, ut frequenti sui exercitio non solum iacturam non subeat, sed accrescat; si quidem actus primus majorem ad secundam aptitudinem conciliat, qua proximo suo consulat, eundem corrigat, aut confirmet, ei errata sua condonet, illatas ab eo molestias toleret, pro eo ad Deum supplex accedat, eoque habilior ad hujusmodi charitatis officia reddatur, quo frequentius in egregiis his actionibus exercitatur. Unde fit, ut talis Eleemosynarius putetur tandem similis efficiatur, qui, quod plus inde hauritur, eò plus abundat ac dare potest. Eleemosyna verò corporalis non ita se habet. Hæc sui exercitatione magis semper ac magis debilitatur, cum naturâ suâ bona illa deficiant, quæ porro egeni distribui possint, scilicet quo operantur, alantur, aut aliis favoribus subleventur. Quare virtus ista cisternâ amulatur, ita ut si actus suos continuare velit, Deoq; rem gratiam prestare, oporteat ut vicissim Deus opportunè denuo affundat tantò pl^{us} aquæ recentis, quanto copiosius illa dispensatur, præsertim si magnâ illam copiâ, ut decet, velit effundi: *si multum tibi fuerit, abundanter tribue.* Et quia Virtutû actiones tunc perfectionem suâ assequuntur, quando magnâ cum alacritate & promptitudine exeruntur, necessariû est, ut Deus in antecessum auctoritatem suam, quasi oppignoret Eleemosynam erogantibus, ac promittat, tantò eos plura recepturos, quò plura

fuerint elargiti: *Cum effuderis esurienti animam tuam &c. erit sicut fons aquarum, cujus non deficient aquæ.* Ut hi, qui fundo sine fundo, qualis est Divina Promissio, confidunt, apertissimis possint manib^{us} redditus suos inter egentes distribuere, quin unquam timeant, ne, quod dispensent, desint. Neque tamen hæc multiplicatio primum quoddam est, quo Deus Eleemosynam quasi mercede velit exsolvere (non enim præmio adeò exilitam remunerari intendit) sed subsidium tantum, quod, ne qui erogant, unquam exhauriantur, suppeditat; sine quo hæc virtus aut non perduraret, aut sensim elanguesceret, torrentis instat, qui cum scaturiginem perennem nõ habeat, non potest instar fluminis pleno semper alveo campos irrigare.

XVIII. Ex his pronum est inferre, quantum illi decipiantur, qui eam ob causam Pauperibus beneficos se non præstant, quòd timeant, ne facultates suas imminuant, & filii hereditatem succidant. Inò verò modus hic longè optimus est, quo filiis provideatur, & facultates stabiliantur, si in pauperes profunduntur. Et quidem, quod filios attingit, manifesta Dei promissio, quæ irrita esse non possunt, fidem faciunt. *Viri misericordis, quorum pietates non defuerunt, cum semine eorum permanent bona.* Arcanum hoc est, quo bona, quæ filiis destinantur, augeteant, misericordiam scilicet pauperibus exhibere. Famosissima illa inter Legistas distinctio, quam inter bona mobilia & immobilia faciunt, deridiculo haberi posset, cum res omni-

Eccl. 4. 20.

omnino omnes, quæ sub Sole sunt, mobiles ac fluxæ sint: siquidem etiam possessiones de familiâ in familiam, quasi in orbitâ migrant, non minus ferè, quàm vestes, picturæ, & quæ sunt alia ejusmodi. Unde verissimus, & solus modus est, bona isthæc stabilendi, si pro fundamento Eleemosynæ statuatur. *In tuto hæreditas ponitur, quæ Deo Custode servatur,* ait S. Cyprianus, & hoc est charis pignorum in posterum providere, hoc est, futuris hæreditibus paternâ pietate consulere.

Serm. de Oper. & Eleem.

Quod attinet opes & facultates præsentis proiis, qui prole carent, idem dici potest. Unde Mercator quidam locupletissimus à Rege suo olim interrogatus, sincere ediceret, quantum possideret facultatum, respondit: non plus mille coronatis. Videns autem Regem dicto commotum, ne illusisse videretur, repetiit non plus mille coronatis, siquidem Deo in suis pauperibus non plus reddidi, & de his mille certus sum: ceteræ facultates meæ tot ac tantis periculis subjectæ sunt, ut illas vix habeam pro meis. Nisi quod nemo non videt, opes etiam reliquas eidem ab eo sænoni exponi potuisse.

Prov. 28. 27.

Qui dat pauperi, non indigebit, ait Spiritus Sanctus. Ne timeatis, unquam fore, ut homo misericors ac beneficus in pauperes ad incitas redigatur; etenim quò liberaliorem se indigentibus demonstraverit, eò vicissim Deum, qui humanitate vinci se non patitur, in refundendis identidem novis opibus liberaliorem experietur. Atque idcirco cum vos creditores urgent, cum Litibus infestamini, cum

insidiantur fures, cum annui redditus deficiunt, hoc unum remedium arripite, & ne porro dubitate. Scio fore vestrum nonnullos, qui consilium hoc, si non ineptum ac stultum, saltem ut simplex condemnent, Consultorem autem reprehendant. At quanto melius hi audaculi facerent, si ignorantiam suam profiterentur! Contingit, Juvenem sanguinis ejectione, quæ illi non valeat, multum affligi. Medicum opportunè accitus venam incidi jubet. At verò, qui fiet, inquietis, ut sanguis, qui è venis profluit, alterius fluxum sistat? Omnino ita est, eliciendus est è venâ sanguis. Quod si miramini, id inde provenit, quod artis Medicæ peritiam non habeatis. Jam ad propositum nostrum ita ferme Deum nos alloqui credamus: Vos, ait, magnis aures meas planctibus repletis, & ingeritem malorum, quæ vos circumdant, catalogum enumeratis; scilicet tempora esse iniquissima; lucra & questum succidi, census imminui, mercatum deficere, Salaria restringi, & sic impares vos esse, qui alienæ domus paupertatem sublevetis, cum etiam, quo familiæ vestræ providentis, plurimum desit. O homines miseros! quibus non dicam prudentia, sed nec Fides constat. Eleemosynas erogate, quibus ex angustiis hisce vestris exitum pandatis: *dare & dabitur vobis:* Sanguinem alterum mittite, & illum, qui copiosè promanat, retinebitis. Vestrum utiliter spargite eâ parte, quæ non effluit, & eâ parte, quæ se effundit nullo vestro commodo, sistetis.

XIX. In vitis Patrum refertur, ho-

minem

minam fuisse pauperem, qui, quidquid ex hortu, quem multo labore colebat, peculii collegisset, magnam cum charitate inter pauperes distribuit. Die quadam, inligante haud dubie Cadomone, coepit intra se dicere: si omnia, dum Juvenis sum, erogavero, quid me sepe fiet? tantumque effectus insidiosa haec cogitatio, ut hortulanus intermissa omni elemosyna sollicitè omnia sua lucra colligeret, & cistula bene firmata custodiret. Cum subito plaga se aperuit in coxendice, luculenta & terra, cuius curanda gratia inprimis coactus est à colendo hortu suo desistere, subinde etiam omne suum peculium in chirurgos expendere. Et primum quidem non modica laticia miser homo perclusus est, quod ex sua parsimonia res colligisset, quo debitum expungeret, sibi que gratulatus est prudentiam, quae quasi futuri praesagus numos comparasset. Post satis longam tamen chirurgi operam audire debuit, non aliam, si porro vellet vivere, rationem proferenda vitam superesse, quam pedis aegri truncationem. Cohorruit ad funestum nuncium miser hortulanus, & licet vitæ amore in sui mutilationem consentiret, totam tamen illam noctem, quae feralem cultrum praecedebat, amarissimis frenum lacrymis permisit. Estne possibile, aiebat, ut Elemosyna, quae familiarum omnium fulcrum est, mihi unam viam faciat ad exitum? quæ fons gratiarum aliis scaturit, mihi puteus sit amaritudinis & miseria? atque hoc inter plausus & ejulatus noctem exigebat plane desperabundus. Cum ecce!

R. P. Segneri Christi. Inscr. Tom. I.

subito lucem animam vertit, & in luce Dei Angelum, qui serio & severo in eum vultu oculos defigens, ubi sunt, inquiebat, tuæ illa pecunia, in quibus fiduciam reponebas, ut earum gratia Elemosynam, Deo acceptissimam, interromperes? perinde ac si non ista numos tibi, eumque numis sanitatem suppeditaverit? reducta postmodum in frontem serenitate, eja, subjunxit, pedem exhibe, plagam ostende. Cumque æger pedem protulisset, Angelus uno eum contactu ita persanavit, ut cum die subsequente chirurgus adveniret, pedem mutilaturus, hominem horti laboribus distentum, & palam terram evertentem repererit, eo corporis vigore, ac si nunquam decubisset. Videris, quam verum sit, quod dicebam, Elemosynam ingens arcanum esse illis, qui bene illam uti norunt. Elemosyna, ait S. Chrysostomus, *ars est omnium quaesuosissima*; non enim ad conquirendum tantum, sed ad conservandum etiam bona conquisita valet, illo scilicet largiente Domino, qui benedictionem in eas familias inducit, quæ miseratione pauperum tanguntur. Hæc Dei benedictio sola divites facit juxta illud: *Benedictio Domini divites facit*: non industria, non astutia, non tenacitas, sola Dei benedictio, quam ex alto misericordium bonis impertit, locupletat eos, qui beneficentiam in egenos eum honorant.

XX. Mira omnino differentia Matres inter Aegyptias & Hebraeas intercedebat. Aegyptiæ prolem unam singulis partibus effundebant; una de nocte

11h

nocte

SEGNERI
NIC CRISTIANUS

Hom. 11.
ad popul.

Prov.
10. 22.

nocte meliorum omnium jacturam faciebant, primogenitis omnibus subito interfectis. Hebraei quandoque geminas enitebantur, ternas etiam ac quaterneas, fecunditate profus mirabili; & hac tam numerosa soboles in annos plurimos vitam protraherat, ita ut sola familia Patriarchae Jacob intra annos non plus trecentos sexcentis millenas animas absque feminis & parvulis numeraret. Unde tanta differentia? nisi quod femina Hebraea, non item Aegyptiaca, ex Populo à Deo benedictio originem haberent. Eadem proclis differentia misericordes inter & Avaros reperitur.

Prov. 11. 24. dicitur: alij rapiunt propria & ditiores fiunt: alij dant propria & ditiores fiunt: alij rapiunt non sua, & semper in egestate sunt. Ratio est, quia illi, non item hi à Deo benedicuntur: *Benedictio Dei quae mercedem iusti facit.* Veniam igitur demus Aristoteli, ratio, non fieri facile, ut, qui liberalis est, displicat: locutus est ut Infidelis & Ethicus.

At non eandem veniam merebitur Christianus, qui post amplissimas Dei promissiones nihilominus tamen dubius haeret, an isthaec in pauperes liberalitas ad opes colligendas adjumento sit. Quin omnes experimentum sumant, & videant, an non cum Ecclesiastico in fine possint dicere:

In benedictione Dei & ipse speravi; & quasi qui vindemiat, replevi torcular.

XXI. Messis isthaec ac Collectio prima est, scilicet temporalis. Estimabilior, atque etiam securior est altera in bonae Animae. *Multiplicabit semina vestram,* ait Apostolus: *et prima: & augetur incrementum frugum*

Justitiae vestrae: ecce secundam. Et quandoquidem id, quod superest, summi est momenti, hac ratione majoris claritatis gratia ejusdem translationem distinguamus. Vel istiusmodi homo in egenos benignus ac liberalis in praesentiarum peccator est, an aliquando fuit? Supponamus esse peccatorem. Quis modus melior, deperditam recuperandi justitiam, quam Eleemosynae erogatio? *Ignem ardetem exinguit aqua, & Eleemosyna respicit peccatis.* Melior profecto modus, quo ignis coequeatur, non est, quam aquam magnam copiam affundere. Quae aqua in incendio, Eleemosyna est in peccato. Non equidem omnino tollit id, quod Gratiae munus est, sed edera resistit; ne ulterius serpat, obinet ac evincit; ac peccatorem etiam disponit, ut gratiam consequatur, quae deinde omnis vitiorum scintilla penitus obstruatur ac extinguatur. Haec fortunatissima Opulentorum fors est, si eam nosse vellent, quod numquam suis Dei Gratiam sibi comparare possunt, non solum absque gravissimo illo Simoniae peccato, sed summa etiam cum laude ac commendatione. *Dona & accipite,* ait S. Chrysostomus: *dona eleemosynam egenis & à Deo gratiam accipietis, & ex filiis irae in filios dilectionis adoptabimini.* Argue hoc sensu intelligendum est, quod Seneca Tobias dicebat: *Eleemosyna ab omni peccato liberat: non quidem, quod illa omnia subito peccata extinguat, & oblitiscat, quo bruchi semel immeriti suffocantur; sed eatenus liberat, quatenus Deum movet, ut nobiscum*

agat misericorditer, corque nostrum disponat, ut eandem in se misericordiam recipiat, ac cum Deo cooperetur, qui Gratiā subministrat, quā auxiliante hoc illōque crimine nos expedire valeamus. De cetero, si pauperibus eā intentione subveniret, ut impunitatem sibi compararet, quā in forditibus suis seorsus vitam ageret duriorem, tunc enim verō Eleemosyna nequaquam aqua utrumque pressat ad incendium restringendum, sed picis instat vim ignis promovet et magis, magisque roboraret.

XXII. Quod si autem Iustum Deoq; charum in presentiarum ponimus, cum, qui Eleemosynam largitur, & ante hac solū peccatis fuisse obnoxium, modus longē optimus peccata omnia cooperiendi est charitas: *Universa delicta operit charitas.* Etiam inter homines Magnatum vitia liberalitate conteguntur, adeo, ut quos vitia pessima in contemptum & oblivionem adduceret, liberalitas tamen & munificentia etiam annalibus ac fastis inserat n. morandos. Quae causa fuit, quare Philippus Rex Macedonum diceret, in suā esse manu, vituperia in laudes convertere, quibus à subditis impeteretur; satis fore, illam largitionibus aperire. Nisi quod tegumentum istud, quo Viri grandes vitia sua abscondunt, exigui admodum pretii sit, utpote quod malum quidem obvelat, non tollat. Longē meliori ratione Eleemosyna peccatum operit; non enim ut vestis tantū operit, sed ut balsamū, quod dum vulnus tegit, etiam perlanat,

ut ne cicatricem quidem relinquat: negari etenim non potest Eleemosynam tantā apud Deum virtute polle-
re, ut reatum etiam illarum tollat penarum, quas peccator culpā jam delatā pendere cogeret.

XXIII. Ecce modum longē verissimum, quo anima iis se debitis exsolvat, quibus aliā ratione eximi non posset, Eleemosynam. *Redemptio Anima viri divitiis suis:* & hoc quidem juxta duplex Redemptionis genus; primum, quo quis à servitute, quam incurrit, liberatur; alterum, quo quis, ne in servitutem incidat, preservatur. Est Eleemosyna Redemptio à servitute primo modo accepta, dum hominem debitis illis absolvit, quae culpis à se commissis apud Divinā tribunal iustitiā contraxit, juxta illud Danielis, quo secleratum Babylonis Regem commouit: *Peccata tua Eleemosynis redime:* & juxta mentem ac communem Doctorum sensum, qui cum de Eleemosynā discunt, veriti non sunt Eleemosynā cum Baptismo conferre (usque adeo magna illius efficaciam est, quā debita hucusque contracta expungit) imò eidem etiam praeferre ex aliquā saltem parte; nam Baptismus, ut sit balneum, quo omnes animae sordes & macula absterguntur, non nisi unā tamen vice illud ingredi conceditur; cum contra Eleemosyna millies iterū ac millies repeti possit, lavacrum utique tantō salubrius ac commodius tali capiti, quod saepius ac frequentius contingit infici ac conturbari. Ex altera parte eleemosyna redemptio à

*S. Theo.
supp. 9.
1. n. 2.*

*Prov.
13. 8.*

*Ambr.
serm. 32.*

*Leo, ser.
2. de
collet.
Cyprian.
de Eleem.*

SEGNERI
NO CRISTIANUS

servitute est, quæ hominem præser-
vat, cum Justum retinet, ne in illâ de-
nuo peccata relabatur, quæ ei tantò
post pretio essent constituta: ferè ad
eum modum, quem paulò superius ex
Ecclesiastico annotavimus, cum dixi-
mus, quòd Eleemosynâ resistat peccatis.
Quæ si peccatis resistit in peccatore
adhucdum peccatis obstricto, quid
non efficiet in animâ ad Deum jam
conversâ? In Peccatore peccatorum
vinculis etiamnum ligato resistit, dum
illam unum multiplicationem inhi-
bet, quæ ceteroquin esset consecutura
(sunt enim peccata flammis similia,
quæ magis ac magis exardescunt,
usque dum tota in cineres sylvâ sub-
sidat) & ita viam facit ad conversio-
nem: *Pœnitentibus dedit viam justitiæ;*

Ecclesi. 17. 20.

n. Converso autem dicunt resistere,
cum robur meretur, quo mali habitus,
qui remissis etiam culpis, perisistunt,
extinguantur, ne residuis quibuscun-
que scintillis incendium porro resuscit-
retur; & sic perseverantiam finalem
operatur: *Duperis, dedit pauperibus:*

Psalm. 111. 9.

justitia ejus manet in sæculum sæculi.
Uno verbo: tantæ Eleemosynæ est ef-
ficaciæ ad acceptam Dei Gratiam por-
rò conservandam, ut illam ceu oculi

Ecclesi. 27. 23.

*Eleemosynæ quasi pupillam conserva-
bit.* Tamque est efficax ad eam repa-
randam, ut cum eam propriâ virtute
restaurare non potest, postea tamen
videatur: *Dato Eleemosynam, & ecce
omnia membra sunt vobis.*

Rom. 12. 4.

XXIV. Verum quidem est, tot ac-
tantis bonis eos, magnam partem pri-
vari, qui Eleemosynarum largitio-

nem in ultimum vitæ tempus dissi-
runt. In primis enim ne tum quidem,
quod proposuerant, præstant, vel quia
consanguineorum operâ à proposito
distrahuntur, vel quia morbi vi op-
pressi ipsimet obliviscuntur; vel quia
increfcente in iis divitiarum inordi-
nato amore, & multò magis etiam
filiorum, induci nequaquam possunt,
ut Christum in ejus hereditatis por-
tem admittant, quam nunquam lato
pinguem arbitrantur. Si quæ nutri-
lac diu nimis infanti suberabit, ita
demum lacteus ille humor in mamillis
coagulatur, ut nec lûgendo, nec com-
primendo eliciatur. Id ipsum plane
infelicissimis his Evulsionibus obta-
git; dum enim avaritiâ impellente
tenaciùs retinent facultates, vitæ
tempore congregatas, non tantum
sponte ad sublevandam, ac quæ
lactandam pauperum inopiam nihil
profundunt, sed ne adhibita quidem
vi, si biquidpiam extorqueri patiuntur,
id quod sit, cum mercenariis, alique
suam experunt mercedem diurnam,
nec; ossunt impetrare.

XXV. Sed demus, hoc non sequi;
concedamus, quòd ad ultimam vitæ
lineam devoluti eleemosynas etiam
largas testamento transferbant, que-
nam tamen hæc est liberalitas? Ho-
nare Deo, quod retineri non potest?
quandò fuisset animæ conducibilis,
hoc ipsum, & minus etiam, dudum
distribuisse, & in alterius vitæ semi-
tam quasi faciem præmississe potius,
quàm subsequi justisse? Quot peccata
fuisse impedita? quot preces obte-
tæ? quantò Divinæ Justitiæ major
satis-

satisfactio persoluta, à misericordiâ, hoc frumenti acervo? reponebant hi: Coronatos tot & rot centenos; quot scilicet propositæ rei pretium exigere videbatur. Cùm ille: novi ego, qui absq[ue] comparatione plures multò mihî numerabit. Vos etenim, si frumentum vendidero, paulò plus, quam ego ipse expenderim, dabitis; at ubi Christo in suis pauperibus distribuero, reditus ille meos identidem geminabit, & ipsum denique Cælum, in amplissimum lucri cumulum addet. Quo dicto mercatores animo compunctos dimisit, frumentum autem magnâ alacritate in pauperes, emptores haud dubiè certissimæ solutionis, dispersit. O negotiationem luerosissimam! tam modicum expendere, & tam multum vicissim recipere!

XXV. Præterquam quòd hæc ultimæ voluntates sapiens malâ fide executioni mandantur, & verè pauperum exigua ratio habeatur, alique minus egentes summè indigis præferantur. Apibus admodum infaustum accidit, si tempestas verna tardius solito initium sumat: minus enim laborant, & alimentum minus colligunt. Simile quid evenit pauperibus, qui à divitibus primùm speratâ ope defraudantur, & non nisi in testamenti tabulis commendantur; deinde verò etiam à Testamenti executoribus, qui Legata aut non ex toto, aut inviti reddunt. Unde meritò Sapiens: *ante mortem benefac amico tuo, & secundum viam tuam exporrigens de pauperibus.* Eleemosyna enim in vivis erogata & salutifera magis, & securior est; salutifera quidem eroganti, secura verò accipienti.

XXVI. Hæc ex occasione. Ut ad propositum revertamur, quis vester sensus est circa geminam illam messem, quam veri Eleemosynarii de manibus pauperum colligunt, tam in vitâ temporalis, quam æternæ subsidium? *Promissionem vitæ quæ nunc est, & futuræ.* An esse uberem satis ac copiosam negabitis? Magnus quidam Eleemosynarius mercatores in granarium suum inducens, quantum vulgus mibi dare, inquebat, pro ingenti

hoc frumenti acervo? reponebant hi: Coronatos tot & rot centenos; quot scilicet propositæ rei pretium exigere videbatur. Cùm ille: novi ego, qui absq[ue] comparatione plures multò mihî numerabit. Vos etenim, si frumentum vendidero, paulò plus, quam ego ipse expenderim, dabitis; at ubi Christo in suis pauperibus distribuero, reditus ille meos identidem geminabit, & ipsum denique Cælum, in amplissimum lucri cumulum addet. Quo dicto mercatores animo compunctos dimisit, frumentum autem magnâ alacritate in pauperes, emptores haud dubiè certissimæ solutionis, dispersit. O negotiationem luerosissimam! tam modicum expendere, & tam multum vicissim recipere!

XXVIII. Et tamen quoruscunque Christianorum est, qui negotiationem hanc luctu feracissimam non recuset, quasi curam ei non foret factis; quis facultates suas Dei manibus plenè committit: an scelerator Deus, aut fraude non vult, aut iniquâ sorte jacturam opum passus; non potest, promissum in Evangelio centuplum reddere? Certè si ulli, stultorum nomine hi compellari debent, non minus ac ille à Christo Domino titulum eundem retulit, de quo S. Lucas: *Stulto, hac nocte animam tuam reperunt à te; quæ autem parâsti cujus erunt?* Verissima omnino hæc stultitia est, quæ impedit, quo minus de rebus judicemus secundum altissimam earum causam Deum, & sapientiæ dono advertatur: advertite proin,

Hh 3

SEGNERI
NO CHRISTIANUS

proin, an non illa sit, propria Divitis
fordidi, & in egenos parci. Hic
opes & divitias ob illa tantum com-
moda aestimat, quæ terrena & caduca
sunt; non propter illa perpetua, quæ
in Cælo apta sunt parere. *Eleemosy-*

Tib. 4. 11. na, o verba aurea! Eleemosyna non pa-
titur animam ire ad tenebras. Et re-
vera ita seres habet. Tam admiranda
ei fuit Bonitas, ut voluerit divitias,
quæ naturâ suâ malorum omnium
sunt incentivum, & se possidentibus
materia perditionis, instrumentum
evadant, quo, qui vult, salutem suam
operetur, & aptissimum medium Præ-
destinationis etiam altissimu, id quod
Act. 10. 1. in Centurione Cæsareensi, de quo in
Actis Apostolorum cum laude fit
mentio, latis manifestè ac luculenter
comprobatur.

XXIX. Neque tamen credatis ve-
lim, divitias solis divitibus medium
prædestinationis à Divinâ Bonitate
datas esse, qui eas largâ manu distri-
buunt. Non ita, sed ipsis etiam Pau-
peribus, quibus distribuuntur, in me-
dium vult cedere ejusdem prædesti-
nationis. An id experientiâ non
constat? Si margaritarum concha
opportuno rore turgent, magnis in-
crementis augetur margaritæ, si
fides est Plinio: *Grandescit parsus.*
Contra verò, cum Cælum est turbidum
& tempestatibus miscetur, ipsæ
etiam margaritæ aut colore turbidæ,
aut magnitudine exiles reperiuntur.

Pro jejunijs modo minuitur. Utinam
non quotidie hoc eveniret Christiani-
nis! Quot pauperculæ Virgines, si
necessario non carerent alimento, in-

taetam conservarent, quin & magnis
auctibus ornarent integritatis suæ
Margaritam? at quia omni se ope
desinitas vident, famæque prellas,
non imminuunt tantum virgineæ ca-
stitatis nitorem, sed omnem profi-
gant. Animis quæso vestris perpen-
dite, quot crimina, quot opprobria,
quot scandala, quot animarum misere
pereuntium jacturam una impedit
Eleemosyna in tempore suppeditata.
Dos unica, donum unum, unicum op-
portunum auxilium? Ad hunc finem
Deus copiosas diviti facultates con-
cessit, ut meritum bona dispensatione
acquireret, ait S. Thomas, ut terrâ ca-
lum compararet, non sibi tantum, sed
& proximo suo, cujus dum corpus lan-
guidum servat, etiam animam in tuto
locat. Dives autem stultus, dum ni-
hil horum perpendit, solum attendit,
quâ ratione se ipsum saginaret, donec
tandem fieret victima Divinæ cultus
justitiæ destinata.

XXX. Quanto igitur jure illud
audire cogitur: *Stulte, hæc nullo
Animam tuam repetunt à te! Hoc
nolle, in crassis istis tuis ignorantie
tenebris, aut verius iniquitatis, liqui-
dem ea ortæ non sunt ex naturalis ju-
dicii defectu, sed ex spontaneâ in res-
sensibus subjectas immersione; in his
inquam, Anima tua à te repetitur:
Animam tuam repetunt à te.* Quod si
ab hujusmodi Euctione quamlibet re-
nitente, Anima repetitur, quanto ma-
gis facultates repetentur, quas aut ma-
le expendit, aut non melius servavit?
Ibi tandem Divites intelligent, quod
hactenus capere noluerunt, scilicet,
BOA

non esse se absolutos rerum suarum dominos, qui possint pro arbitrio de iis disponere, & p. o. libidine eas expendere, quin rationem aut de dispositis, aut de expensis debeant cuiquam reddere. Tunc agnoscent, præceptum de dandâ Eleemosynâ, quod implere recusatant; videbântque, quod, sicut Leges humanae in communi quadam navigatione quemque obligant, ut, quem pane nautico destitutum viderit, illi de suo largiatur, maiori longè rigore Divina Lex præcipiat, ut, dum universali quadam navigatione conjuncti, ad communem patriam tendimus, si qua proximum egestas affligat, quisque, cui ultra necessitatem suam de bonis prospectum est, alterius necessitati succurrat.

2. Cor. 13. *In presentis tempore vestra abundantia illorum suppleat inopiam.* Neque ullus sibi persuadeat, solum se in terris fore superstitem, aut in divitum tantum gratiam fundum fuisse conditum: *aniquid habitabitis vos soli in medio Terra?* Hac & huiusmodi à crudelium gente Divitum in postremo illo iudicio Deus exquiret, iisque ostendet, quod bona, quæ possedere, sub Mundi huius primordiâ omnia fuerint communia: Unde si eorundem postmodum divisionem ab hominibus factam approbavit, approbavit expressâ hac conditione adjectâ,

ut Divites pauperum curam suscipiant, & ij, qui plus aliis accepissent, Montium instar tantò plus caelestium aquarum in valles diffunderent, quæ ipsi copiosius fuissent inundati.

XXXI. Illud porrò, quod infelicitatem tam culpabilis stulticie omnium maxime tumilabit, non in solâ abusus sui cognitione inietur, quâ opes sibi superfluas pessimè collocatas intelligunt, sed insuper agnoscent, se tempus porrò non habituros, quo errorem corrigant. *Quæ autem parâsti, ejus erunt?* Transcunt bona per alienas manus, quas inter etiam manus filiarum atque filiarum numero, qui parvo à morte intervallo omnem parentum memoriâ deponunt, ita ut eorum non magis recordentur, quàm si ab iis generati non fuissent. Transcunt, inquam, bona per alienas manus; anima verò interim sine fructu stulticiam suam mille maledictis incusat. Non ita vos, Dilectissimi! Sancti Augustini potius consilium audite, oportunam planè & tempestivum: *Da quod non potes retinere, & accipe, quod non potes amittere.* Date Deo libenter id in suis pauperibus, quod à morte defendere non poteritis; & vicissim accipite à Divinâ misericordiâ bonum quoddam infinitum, quod mortis imperio nullâ est ratione subjectum.

DIS-

SEIGNERJ
NICOLAI CHRISTIANUS